

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ БІЛІМ - 2018»
XIII Халықаралық ғылыми конференциясы

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

XIII Международная научная конференция
студентов и молодых ученых
«НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ - 2018»

The XIII International Scientific Conference
for Students and Young Scientists
«SCIENCE AND EDUCATION - 2018»

12th April 2018, Astana

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«Ғылым және білім - 2018»
атты XIII Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XIII Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2018»**

**PROCEEDINGS
of the XIII International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2018»**

2018 жыл 12 сәуір

Астана

УДК 378

ББК 74.58

Ғ 96

Ғ 96

«Ғылым және білім – 2018» атты студенттер мен жас ғалымдардың XIII Халықаралық ғылыми конференциясы = XIII Международная научная конференция студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2018» = The XIII International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2018». – Астана: <http://www.enu.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie/>, 2018. – 7513 стр. (қазақша, орысша, ағылшынша).

ISBN 978-9965-31-997-6

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 378

ББК 74.58

ISBN 978-9965-31-997-6

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2018

болып сақталмақ. Себебі мұндай масштабтағы бағдарламаны бұрын соңды ешбір ел қолға алған емес.

Қолданылған әдебиеттер тізімі:

1. https://forbes.kz//finances/integration/sozdanie_evrazii_ekonomicheskiiy_poyas_shelkovogo_puti/
2. Зоидов К.Х., Медков А.А., Зоидов З.К. Развитие транзитной экономики – основа стабильности, безопасности и модернизации России и стран Центральной Азии / Под ред. чл.-корр. РАН В.А. Цветкова – М.: ЦЭМИ РАН / ИПР РАН, 2016. – 339 с.
3. <https://www.crisisgroup.org/europe-central-asia/central-asia/245-central-asias-silk-road-rivalries>
4. ↑ Ю.В. Тавровский. Новый Шелковый путь. — М.: Эксмо, 2017. — 368 с. — ISBN 978-5-699-97249-4.
5. Нұрланова Н.К., Қалиева А.Б. Қазақстандағы транзиттік потенциалды дамытудың жаңа мүмкіндігі // ҚазҰУ Хабаршысы. Халықаралық қатынастар және халықаралық құқық сериясы. №2(70).2015.-С.206-211
6. <https://www.kazakhembus.com/content/new-silk-road>

ӘӨЖ 327.5

ОРТАЛЫҚ АЗИЯНЫҢ ҚАУІПСІЗДІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУДЕГІ ҚАЗАҚСТАННЫҢ РОЛІ

Сейлхан Балауса

balaus_95_07@mail.ru

Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ Халықаралық қатынастар факультеті,
Аймақтану кафедрасы магистрі, Астана, Қазақстан
Ғылыми жетекшісі – т.ғ.к., доцент Г.К.Букешова

Қазіргі кезде Қазақстанның көп ғасырлар бойы туысқандық, мәдени, саяси және экономикалық қарым-қатынаста болып келген көршілес Орталық Азия мемлекеттерімен ынтымақтастығы ерекше серпін алып отыр. Аймақтың ең ірі мемлекеті ретінде ғана емес, экономикасы едәуір алға басқан Қазақстан аймақ бойынша көршілес елдермен тығыз қарым-қатынас орнатуға қызығушылық білдіруде. Біздің мемлекетіміздің ендігі жердегі қарқынды дамуы аталмыш республикалармен қалыптасатын қарым-қатынаспен де тығыз байланысты. Сол себепті Қазақстан Орта Азиялық Одақ құру идеясын алға тартып отыр. Бұл бірлестікке Қазақстаннан басқа аймақтың Өзбекстан, Қырғызстан, Тәжікстан және Түрікменстан сияқты мемлекеттері де кіруі мүмкін. Қазақстан Орталық Азияның басқа мемлекеттері секілді түрлі саяси, әскери-саяси және сауда-экономикалық ынтымақтастық мәселелерін қамтитын түрлі көпжақты құрылымдарға қатысады. Қазақстанның сыртқы саясатының міндеттері баланстық және көп жақты қағидаттармен байланысты. Осы тұрғыда көптеген жетістіктерге жету барысында өзге мемлекеттер де өз саясаттағы принциптерін Қазақстанға ұқсас бағытта жасауға әрекет етеді. Осы орайда елдер арасындағы екі және көпжақты міндеттерін айқындайды. Аталған міндеттер қатарында аймақтық деңгейдегі бейресми қарым-қатынастар, аймақтық емес елдердің бәсекелестігі, Орта Азиядағы баламалы міндеттері бар жобалардың болуы. Мұндағы маңызды мәселе - Орталық Азия елдерінің көпжақты құрылымдарға қатысу процесінде ішкі және сыртқы факторларының өзара байланысы. Орта Азия елдері қатысатын түрлі ұйымдардан ҰҚШҰ, ЕурАзЭҚ және ШЫҰ белгілі себептерге байланысты ерекшеленеді. Белгілі болғандай, көп жақты құрылымдардағы халықаралық міндеттемелер бойынша жоғарыда аталған ұйымдар басымдыққа ие. Ведущими центрами в них являются нерегиональные страны: в ОДКБ и ЕврАзЭС - Россия, в ШОС Россия делит эту роль с Китаем. В продекларированных целях данных структур имеется ряд совпадающих задач,

соответственно, объективно возникает вопрос их взаимодействия [1, б. 29]. Олардың ішіндегі жетекші орталықтары аймақтық емес елдер: ҰҚШҰ мен ЕурАзЭҚ-да - Ресей, ШЫҰ-да Ресей бұл рөлді Қытаймен өзара бөліседі. Бұл құрылымдардың мәлімделген мақсаттарында бір қатар сәйкес келмейтін проблемалар бар, тиісінше олардың өзара әрекеттесуі туралы мәселе объективті түрде туындайды.

Орталық Азия мемлекеттері ішіндегі өзінің ұлттық мүдделерін, конституциялық құрылысын, аумақтық тұтастығын, сондай-ақ мемлекеттің ішкі істеріне араласпауды қамтамасыз ету құқығын мойындай отырып, Қазақстан Республикасын егеменді мемлекет деп жариялады. Бұл конституциялық қағида мемлекет қауіпсіздігі мен қамтамасыз етуін қоса алғанда, мемлекеттік шаралар мен кепілдіктер жүйесі арқылы қамтамасыз етіледі. Ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету - мемлекеттің негізгі функцияларының бірі және мемлекеттік саясаттың басым міндеті болып саналады. «Ұлттық қауіпсіздік туралы» Қазақстан Республикасының Заңы ұлттық қауіпсіздіктің тұжырымдамасына экономикалық, экологиялық, қоғамдық, ақпараттық және басқа да құрамдас бөліктерін қамтиды. Қауіпсіздіктің бұл түрлерінің барлығы бір-бірімен өзара байланысты болып табылады, олардың әрқайсысы мемлекеттің де, қоғамның да, жеке адамның да рөлін қамтамасыз етеді. [3, б. 11].

Бүгінде Қазақстан Орталық Азия өңіріндегі елдер үшін «қауіпсіздік пен тұрақтылық инвесторына» айналды. Осы тұрғыда көптеген эксперттердің пікіріне тоқтала кетсек. Өз кезегінде, Қазақстан-Неміс университетінің Халықаралық және аймақтық ынтымақтастық институтының директоры Болат Сұлтанов Орталық Азия елдерінің мүдделеріне тең құқықты қолдау және аймақтағы бөлінудің алдын алу мәселелеріне назар аударды.

– Еліміздің аймақтағы көшбасшылығы халықаралық және аймақтық конференцияларда және қазіргі уақытта БҰҰ Қауіпсіздік Кеңесінде осы бастамалар барлық елдердің мүдделерін жетекші және жетілдірілген және жетілдірілмеген немесе өзгеше түрде бөлместен қорғайтын осындай тетіктерді құруға бағытталған үлгі ұсынып отырғанын атап өтті.

– Орталық Азияның барлық бес елі тең, тәуелсіз мемлекеттер. Бұл елдердің ішкі істеріне араласуға болмайды, сонымен бірге қиын экономикалық жағдайға тап болған немесе қауіпсіздік проблемаларына тап болған мемлекеттерге қолдау көрсету үшін, аймақтың барлық мемлекеттерінің тікелей жауапкершілігі туралы айтуға болады.

Қауіпсіздік және ынтымақтастық мәселелеріне қоса, кездесуге қатысушылар Орталық Азия аймағында интеграциялық бірлестіктер мен одақтар - ҰҚШҰ, ШЫҰ, БЭК, НАТО әрекеттері мен өзара іс-қимылын, сондай-ақ Орталық Азия, Ресей, Қытай, Америка Құрама Штаттары мен елдерінің рөлін талқылады, сонымен қатар, Еуропалық одақ әлемдік энергетикалық теңгерімдегі реттеуші ретінде қарастырылды.

Халықаралық істер, қорғаныс және қауіпсіздік жөніндегі Палата комитетінің төрағасы Мәулен Әшімбаев, Орталық Азиядағы қауіпсіздікті нығайту және аймақтағы ынтымақтастықты дамыту Қазақстанның сыртқы саясатындағы басымдықтардың бірі болып табылатындығын айтты.

– Орталық Азия елдерімен - Қырғызстанмен, Өзбекстанмен, Түркменстанмен, Тәжікстанмен екіжақты қарым-қатынастарды дамыту үшін көптеген жылдар бойы жұмыс жасалды - деді ол. Бүгінгі күні аймақ елдерімен екіжақты ғана емес, сонымен бірге көп жақты ынтымақтастықты дамыту үшін жаңа «мүмкіндіктер терезесі» ашылады. Бұл «терезені» мүмкіндігінше қолдану маңызды. Көпжақты ынтымақтастық арқылы ғана шешілетін мәселелер бар. Бұл трансшекаралық өзендердің ресурстарын пайдалану, экологиялық проблемаларды шешу, біздің аймақ үшін қауіпсіздікке қарсы қатерлерге қарсы күрес, көлік және коммуникациялық әлеуетті іске асыру және тағы басқалар.

Мәулен Әшімбаевтың айтуынша, сарапшылар пікірталас парадигмасын өзгертуге, талқыланған мәселелердің ауқымын кеңейтуге және шешімдерді әзірлеу тәсілдерін өзгертуге уақыт келді, өйткені Орталық Азия дамуының жаңа кезеңі басталды, жаңа қиындықтар мен міндеттер пайда болды. Спикер көңіл аударған маңызды өзгерістердің бірі - Қазақстанның аймақтағы жаңа рөлі. Оның айтуынша, біздің еліміз Орталық Азиядағы «тұрақтылық пен

қауіпсіздіктің инвесторы» болып отыр [4].

Барлығымызға белгілі Қазақстан 2017-2018 жылдарға арналған БҰҰ Қауіпсіздік Кеңесінің тұрақты емес мүшесі болды. Қазақстан Ұйымдағы Орталық Азия аймағының жалғыз өкілі болып табылады. Қазақстан Республикасының басшылығы әлемдік қоғамдастықтың көмегімен өңірдегі көрші елдердің: Қырғызстан, Тәжікстан, Өзбекстан, Түркіменстанның ортақ проблемаларын көтеруді жоспарлап отыр. Бүгінгі таңда Қазақстан халықаралық аренада танылды. Бұл туралы Қазақстанның 2010 жылы ЕҚЫҰ-ға төрағалық етуі туралы айтуға болады. Ақырында республика БҰҰ Қауіпсіздік Кеңесіне мүше болды. Енді Қазақстан жаңа деңгейге жетті. 2017 жылы Президент Нұрсұлтан Назарбаев жаңғырту туралы жариялады. Қазақстан жаңа технологияларды қолдану арқылы әлемде бәсекеге қабілетті болуы керек, осы реформалармен бірлесе отырып, конституциялық реформа жүргізілді және 2050 жылға дейін нақты айқындалған экономикалық саясат пайда болды. Бұдан Қазақстанға қоғамды идеологиялау және жаңа қоғамдық сана қалыптастыру қажет. Қазақстанның БҰҰ Қауіпсіздік Кеңесіне мүшелігіне келетін болсақ, 2017 жылғы 10 қаңтарда Сыртқы істер министрі Қайрат Әбдірахманов Президент Нұрсұлтан Назарбаевтың Қауіпсіздік Кеңесіне саяси миссиясын ұсынып, әлемнің тұрақты болашағын қамтамасыз ету үшін мемлекеттің серіктестік туралы көзқарасын көрсетті.

Қазақстанның БҰҰ Қауіпсіздік Кеңесіне мүшелігі Қырғызстан үшін ғана емес, барлық Орталық Азия елдері үшін пайдалы болады деп есептеймін. Біз Қазақстан осы елдердің мүдделерін қорғауда оң рөл атқара алады деп үміттенеміз. Біздің республикамызда әр түрлі проблемалары бар үш комитетке ие болды, бірақ тек бір комитет БҰҰ Қауіпсіздік Кеңесінде алғаш рет пайда болған елдерге сеніп тапсырылған. Олардың біріншісі Ауғанстан мәселесіне жауап береді, екіншісі - «Талибан», «Дайш» және «Аль-Каида» (Ресей Федерациясының аумағында және әлемнің бірнеше елдерінде, соның ішінде Қазақстанда авторлық нотаға тыйым салынған) қызметін тоқтату. Сөйтіп, қазіргі таңда Қазақстан дүниежүзілік саяси үдерістің толық құқылы авторы, аймақтық қауіпсіздікті қамтамасыз етуде аймақтық көшбасшы және біріктіру үдерістері мен бірлестіктердің бастамашысы болып табылады. Қазақстанның БҰҰ Қауіпсіздік Кеңесінде сайлануы Орталық Азияның көптеген мәселелерін шешеді және аймақ үшін халықаралық деңгейде өзекті мәселелерді ұсынады. Бұрын біз жаһандық ойыншылардың күн тәртібін ұстануымыз керек болды, ал қазір Қырғызстан, Тәжікстан мен Қазақстан арқылы аймақтың қажеттіліктеріне жауап беретін күн тәртібін белгілеуге мүмкіндіктуындап отыр. Біз әрдайым біреудің жобасындамыз - егер Бжезинский мен басқа да мамандардың еңбектерін оқыған болсақ, олар Орталық Азиядағы болашақ су соғысын және тұрақсыздық туралы жазады. Біз сол болыпжатқан тұрақсыздықтың күн тәртібіне ілінеміз, мұндағы Ресей мен Қытай кезінде жаһандық ойыншылардың жобасы ретінде болуы. Аймақты «тігу», «біріктіру» мүмкіндігі пайда болды - Қазақстан мен Өзбекстан келісімдерге қол жеткізді, ал аймақта бәсекелестік болмайды. Қырғыз Республикасы, Тәжікстан және Түрікменстан одаққа өз үлестерін қосып, біртұтас тұтастық құра алатын дәрежеде. Сондықтан, егер Қазақстан бұл тақырып бойынша жобаны ұсына алатын болса, онда біздің елдер үшін ортақ консенсус табуға болады және біз бірыңғай өңір екенімізді көрсете аламыз. Орталық Азия мемлекеттерімен достастық және тату көршілік ынтымақтастықта өзара тиімді қарым-қатынастарды жүйелі және жоспарлы түрде дамыта отырып, Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаев аймақтағы тұрақты және қауіпсіз бейбітшілікті құрудың сәулетшісі мен жақтаушысы болып табылады.

Қолданылған әдебиеттер тізімі:

1. Блищенко И.П. Обычное оружие и международное право. - М.: Международные отношения. -2009 . -216 с .
2. Абенов Е.М. Внешнеполитические интересы Республики Казахстан: уроки и перспективы.// Саясат. - № 8 . - 2010. – 163 с.
3. Газет «Казахстанская Правда»// автор-Адина Нурберген// Архитектура сотрудничества и безопасности//

4. Шекара аймағындағы әскери саладағы сенімділіктің күшеюі туралы Қазақстан Республикасы, Қырғызстан Республикасы, Ресей Федерациясы, Тәжікстан Республикасы және КНР арасындағы Шарт// Халықаралық құқығы бойынша құжаттар жинағы. Алматы. 1998.- Т.1. –С.269-276.

УДК 327.5

МНОГОВЕКТОРНОСТЬ - ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА: КОНТЕНТ-АНАЛИЗ САЙТА МИНИСТЕРСТВА ИНОСТРАННЫХ ДЕЛ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

Скендинова Жанар Муратбековна

zhanarasm24@gmail.com

Студентка 3 курса специальности "Регионоведение" ЕНУ им. Л.Н. Гумилёва, Астана, Казахстан. Научные руководители - Шенин А.С, Оспанова А.Н.

С момента обретения Республикой Казахстан независимости, внешнеполитический курс стоит на фундаментальной концепции многовекторности, подразумевающей развитие дружественных отношений со всеми важными для Казахстана государствами. В 2014 г. данная идея получила очередное продолжение в рамках Концепции внешней политики РК на 2014-2020 гг., утверждённой Президентом 21 января 2014 г. В новом документе казахстанские эксперты сформулировали конкретную систему приоритетов внешнеполитической деятельности и механизмы ее реализации, демонстрирующие преемственность курса страны на мир и сотрудничество на глобальной политической арене.

Тем не менее, история знает множество примеров, когда реальная внешняя политика государства серьезно расходилась с целями и задачами, заявленными в программных документах – Лига Наций и распределение мандатов на колонии, Советский Союз и вторжение в Чехословакию, США и «ядерная сделка» с Ираном, Турция и борьба с террористическими группировками на Ближнем Востоке – список можно продолжать до бесконечности. Единичные случаи без труда отслеживаются по новостным ресурсам, однако системным индикатором отклонений теории и практики может служить лишь фундаментальный контент-анализ пресс-релизов и заявлений внешнеполитических ведомств за длительный период, дающий объективную карту интересов государств во внешней политике.

В Казахстане транслирование успехов и достижений во внешней политике реализуется через официальный веб-сайт Министерства иностранных дел Республики Казахстан. Так, за период с 3 апреля 2017 г. по 12 марта 2018 г. общее количество публикаций составило 279, из которых 115 связаны с международными организациями, региональными интеграционными объединениями и форумами, а 164 - со странами мира.

Говоря об отношениях и участии Казахстана в международных организациях и региональных интеграционных объединениях, необходимо отметить, что подавляющее большинство новостей, а именно 43 из 115, связаны с Советом Безопасности Организации Объединённых Наций. Это связано с избранием Казахстана в качестве председателя данного органа ООН и, тем самым, реализуя свою миротворческую деятельность.

18 новостей также касаются ООН, но уже Генеральной Ассамблеи, ЭСКАТО, ЮНИДО и т.д. Данный момент можно связать с третьей и четвёртой целями внешней политики РК - обеспечение устойчивых позиций и формирование позитивного образа государства в мировом сообществе, установление справедливого и демократичного мирового порядка при центральной и координирующей роли ООН.

Помимо этого, 9 новостей посвящены Организации по безопасности и сотрудничеству в Европе (ОБСЕ), 8- Европейскому Союзу (ЕС), 5- Шанхайской организации сотрудничества, по 3 новости отошли к Содружеству Независимых Государств (СНГ), Организации Договора о коллективной безопасности (ОДКБ) и Совещанию по взаимодействию и мерам доверия в